

06c. VNG Kadernota 2026 met ambities voor beleidsinzet en inzet op gebied Gezamenlijke Gemeentelijke Uitvoering (GGU) inclusief GGU begroting 2026 en financiële bijdrage fonds GGU

Bijlage bij ledenbrief “Uitnodiging ALV 18 juni 2025” van 21 mei 2025

Samenvatting

In 2024 is de Meerjarige Kadernota 2025-2028 aangeboden. In deze lijn presenteren wij u de Kadernota voor het jaar 2026 met daarin trends, ontwikkelingen en koerswijzigingen voor 2026. Eén plan dat alle activiteiten van de VNG in de volle breedte beslaat.

Dit jaar is afgesproken het fonds niet te laten groeien met nieuwe proposities.

De beleidsinzet wordt primair vanuit de VNG-contributie gefinancierd en door het VNG-bestuur vastgesteld. De GGU-activiteiten worden primair vanuit het Fonds GGU gefinancierd en zijn vooraf voorgelegd aan het College voor Dienstverleningszaken. Aansluitend stelt het VNG-bestuur deze onderdelen vast. Ten slotte zijn er activiteiten die op basis van subsidies worden gefinancierd. Voor gesubsidieerde activiteiten is geen aanvullende besluitvorming noodzakelijk in de ALV.

Het Bestuur legt de volgende voorstellen aan u voor:

1. De VNG Kadernota 2026, waarin VNG beleidsmatige ambities en de Gezamenlijke Gemeentelijke Uitvoering geïntegreerd zijn, vast te stellen;
2. In te stemmen met de GGU begroting 2026 inclusief ophoging van het fonds GGU in verband met de jaarlijkse indexatie op basis van de CPB indexcijfers (conform het ALV-besluit van 2020) Voor 2026 komt de indexatie uit op 2,1 %.

Als gevolg van bovenstaande besluiten komt de bijdrage per inwoner voor het GGU fonds daarmee voor 2026 neer op € 4,644. In 2025 was de bijdrage per inwoner € 4,574.

Algemeen

Voor u ligt de Kadernota 2026 van de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG). Deze nota markeert een belangrijk moment in ons gezamenlijke streven naar een sterke, veerkrachtige en toekomstgerichte lokale overheid. We willen komend jaar verder werken aan het realiseren van de verenigingsstrategie waarin we aangeven als gemeenten een stap naar voren te willen zetten.

Gemeenten nemen hun verantwoordelijkheid en pakken hun rol als drijvende kracht achter oplossingen voor de grote maatschappelijke opgaven van deze tijd, zoals klimaatverandering, woningnood en vergrijzing. Gemeenten zijn bij uitstek in staat om beleid en uitvoering te verbinden. Hun kennis van de lokale leefwereld maakt hen onmisbaar bij het verbeteren van de leefbaarheid en het welzijn van inwoners.

Deze Kadernota onderstreept dan ook de noodzaak van samenwerking en wederzijds vertrouwen, zowel tussen gemeenten onderling als met andere overheden en partners in de samenleving. De afgelopen periode stond mede in het teken van intensief overleg met het rijk over de financiële positie van gemeenten. Hoewel er voorzichtig optimisme is over de toezegging van extra middelen

in de voorjaarsnota, blijven belangrijke onderwerpen zoals compensatie voor eerdere jeugdzorguitgaven nog onderwerp van gesprek.

2026 is bovendien een verkiezingsjaar: een natuurlijk moment van bezinning en koersbepaling binnen het lokaal bestuur. In een tijd van internationale instabiliteit en binnenlandse uitdagingen hebben we elkaar meer dan ooit nodig. Met deze Kadernota geven we een uitwerking aan de ambitie om een stap naar voren te zetten.

Enkele ontwikkelingen uitgelicht

De collectieve aanpak heeft zich de afgelopen jaren in meerdere opzichten bewezen. Het strekt te ver om hier een compleet overzicht te geven. Een kijkje op de website bij Ondersteuning Gemeentelijke Uitvoering geeft al een uitstekend beeld.

Per thema zijn de trends en ontwikkelingen beschreven en voorzien van de koers voor 2026. Dit jaar is afgesproken het fonds niet te laten groeien met nieuwe propositities. In 2025 zal een proces worden gestart voor herprioritering en herijking van het GGU-portfolio.

Versterken Informatiepositie Sociaal Domein

Hier is een aanpak opgenomen voor het Versterken van de informatiepositie Sociaal Domein. Gemeenten hebben een groeiende behoefte aan beter inzicht in de effecten en kosten van hun gezondheidsinterventies en preventiebeleid. Momenteel is de beschikbare data versnipperd, niet gestandaardiseerd en moeilijk toegankelijk. Dat probleem willen we oplossen met de aanpak Versterken Informatiepositie Sociaal Domein door betere beschikbaarheid en koppeling van data uit het sociaal domein en de zorg.

Voor deze koerswijziging worden de middelen ingezet die vrijkomen door het stopzetten van het contract met Vektis voor de Gemeentezorgspiegel per 2025. Na evaluatie is vastgesteld dat dit project niet de beoogde meerwaarde op lokaal en regionaal niveau heeft opgeleverd.

Weerbare gemeenten

In 2026 is extra aandacht voor weerbaarheid.

De recent oplopende geopolitieke spanningen en de militaire hybride dreigingen zijn extra aanleiding om als gemeenten een substantiële bijdrage te leveren aan de weerbaarheid en veerkracht van Nederland. Op basis van eigen taken en daartoe opgeroepen door het kabinet en de Europese Commissie.

De koers (samengevat) is als volgt:

- In 2026 hebben alle gemeenten en veiligheidsregio's de mogelijkheid om voldoende noodsteunpunten in te richten. Hierover komen bestuurlijke sectorale afspraken.
- In 2026 hebben alle gemeenten hun BedrijfsContinuïteitsManagement-plannen geüpdated, iedere gemeente heeft deel kunnen nemen aan een crisisoefening, al dan niet in veiligheidsregio-verband.
- De VNG biedt gemeenten handreikingen ten behoeve van weerbaarheid en veerkracht.

Lokaal bestuur

De Quick Scan Lokale Democratie (QSLD) helpt gemeenten de staat van hun lokale democratie te evalueren door input te verzamelen van inwoners, raadsleden, collegeleden en ambtenaren. Vanaf 2026 wordt het beheer en de technische ondersteuning van de QSLD overgedragen aan een marktpartij, waardoor de VNG deze verantwoordelijkheid niet langer draagt.

Meerjarig perspectief fonds GGU 2026 tot en met 2029

We hebben op basis van de begroting voor 2026 een doorrekening gemaakt die leidt tot een raming tot en met 2029, rekening houdend met structurele en ontwikkelbudgetten. De meerjarenraming stellen we op om een eerste indicatie te geven van de financiële ontwikkeling van de begroting en de dekking van het fonds GGU.

De meerjarenraming leidt niet tot het vaststellen van het indexatiepercentage over de jaren na 2026. In de meerjarenraming gaan we uit van dezelfde uitgangspunten als voor de begroting van 2026, namelijk:

- De indexatie is gelijk aan de indexatie zoals die gebruikt wordt voor de contributie. Voor 2026 is de indexatie vastgesteld op 2,1%;
- Er zijn geen nieuwe proposities opgenomen in de meerjarenraming. Eventuele nieuwe proposities worden apart voorgelegd aan de ALV;
- De overbegroting wordt afgebouwd tot 1% van het Fonds GGU in 2029. Dat wil zeggen dat er een herprioritering c.q. bezuiniging plaats vindt van € 465K in 2026 tot € 1.449K in 2029.

Samen met het lage indexatiepercentage zal dit gevolgen hebben voor het rondkrijgen van de begroting vanaf 2026.